

**Trygg på väg till
arbetet....**

**Trygg på din
arbetsplats....**

” I **care** for mom like mom **cares** for me”

www.careandsafe.eu www.vardnet.se

Det händer aldrig mig ?

American Nurses Assosiation, ANA.

-There could be thousands and thousands of nurses with occupationally acquired hepatitis C who do not know it".

Jönköping 2007, ssk HCV smittad!

"Ordinarie mottagningsarbete vid primärvård. Patient kommer in akut svårt skadad. Patienten placeras på en extra brits i akutrummet. Trångt att arbeta och patienten är mycket orolig. Viftar med armar och ben och jag sticker mig på kanylen". Källa 2008: Arbetsskaderapport AFA-Trygghetsförsäkring.

Vårdförbundet

- Att leva med blodsmitta är ett stort trauma som vi aktivt måste förebygga.

Anna-Karin Eklund, förbundsordförande.

Det händer aldrig mig ?

Tandläkare smittad hepatit B 2008!

Källa: Smittskyddsinstitutet 2009

1. Arbetade tandläkaren i privat verksamhet eller Folk tandvård?
2. Vilken månad under 2008 och vilken stad eller region i Skåne skedde inci
3. Hur överfördes HBV smittan dvs vilket arbetsmoment, lokalanestesi etc?
4. Hade några preventiva åtgärder i arbetsmiljön på tandläkarens arbetsplats kunnat förhindra att tandläkaren smittades med hepatit B, och hur tänker smittskyddsmyndigheten i Skåne arbeta vidare för att liknande händelser ej skall upprepas?

SEKRETESS

Smittskyddslag 2004:168, Information om förebyggande åtgärder:

3 § Landstinget, och under landstinget smittskyddsläkaren, skall se till att allmänheten har tillgång till den information och de råd som behövs för att var och en skall kunna skydda sig mot smitta som kan hota liv eller hälsa. Läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal som är verksamma inom smittskyddet skall vid behov upplysa patienter om åtgärder för att förebygga smittsamma sjukdomar.

Med det hände faktiskt mig!

Kaj Johansson, leg. sjuksköterska 1990 (arbetat 25 år sjukvård).

- HCV diagnos 1999
- Symptom
- HCV behandling 48 veckor, 2004-2005
- Frisk förkl. 2006.
- Godkänd arbetsskada 2006

Stick- och skärskador yrkesrelaterad blodsmitta inom vården

Är det verkligen ett problem?

Riksföreningen Hepatit C Vårdnet

Nätverk med Hälso-och sjukvårdspersonal som smittats i arbetet, ingår i RHC. www.vardnet.se www.careAndsafe.eu

Bakgrund Nätverk.

- Våren 2005 Vårdförbund rapport stick-och skärskador samt blodexponering i vården, 1200 medlemmar
- En majoritet av dem (73%) hade arbetat mer än 10 år
- Endast 3% hade arbetat mindre än 1 år

Fynd i studien

- Drygt 95 procent av de personer som besvarat enkäten anger att de i sitt arbete kommer i beröring med stickande och skärande utrustning eller blod.
 - Närmare 80 procent uppgav incident inträffat i arbetet.
 - 35% hade haft incidenter mer än 4 ggr.
 - 23% hade råkat ut för en incident den senaste månaden.
- Hälften av de drabbade erbjuds inte tester!
- Endast 20% anmälda incidenter resulterade i utredning
- Endast 14% av fallen föranledde åtgärder från arbetsgivare, att förhindra upprepning liknande incidenter.

Stick-och skärskador samt blodexponering i vården

Hepatit B

- Risken 1 på 3 att smittas, infekterad patient

Hepatit C

- Risken 1 på 30 att smittas, infekterad patient

- **HIV**

- Risken 1 på 300 att smittas, infekterad patient

Finns det verkligen några smittade i Sverige?

Anmälda **verifierade** fall hepatit C bland sjukvårdspersonal Smittskyddsinstitutet

Yrkeskategori	1990-1994	1995-1999	2000-2004
Läkare	0	2	0
Sjuksköterska	6	3	1
Usk, biträde	2	1	0
Lab.personal	0	0	1
Totalt:	8	6	2

Källa Smittskyddsinstitutet.

Hepatit C ”okänd smittväg” 1990-1999 sjukvårdspersonal!

Källa Smittskyddsinstitutet

42 sjuksköterskor

25 undersköterskor

6 läkare

3 labbpersonal

De vanligaste tillfällena då incidenter sker

- Sätta tillbaka skyddet
- Glömmer mandrinen i sängen, bord
- "Sätter den i madrassen"
- Överfull avfallsburk
- Plötslig rörelse hos patienten
- Kvarglömd i sängkläder

Varför sker incidenterna?

- Tidspress
- Stress
- Reaktionen hos patienter, ex plötslig rörelse
- Felaktig användning av utrustning
- Bristande rutiner för hantering av utrustning och bristfällig skyddsutrustning

Hur kan sticksskador förhindras?

- Rutiner
- Rätt arbetsställning
- Arbeta ostört
- En avfallsburk i närheten
- Handskar
- Sticksskyddade produkter

Lagar och regelverk, grundläggande regelverk återfinns i Arbetsmiljölagen!

- **Krav finns redan från Arbetsmiljöverket!**

AFS 1986:23 Skydd mot blodsmitta.

AFS 2005:1. Mikrobiologiska arbetsmiljörisker-smitta, toxinpåverkan, överkänslighet

Socialstyrelsen

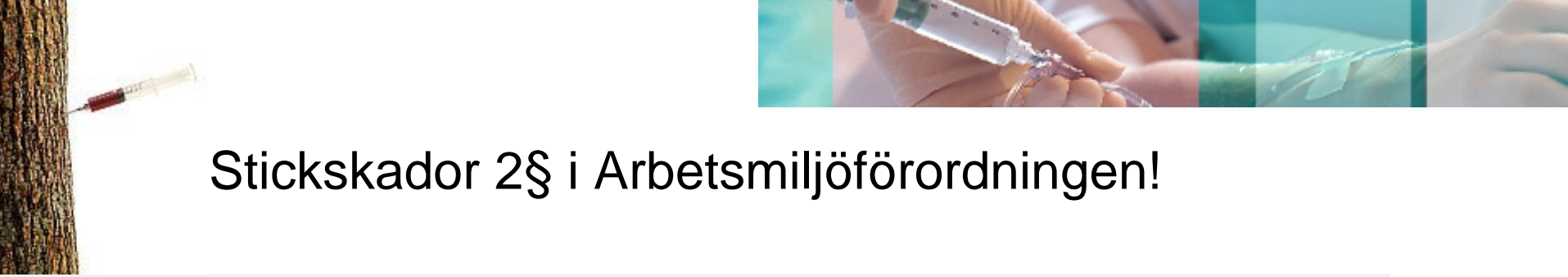
SOSFS 1999:27 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hantering av smittförande avfall inom hälso- och sjukvården.

SOSFS 2000:4 Socialstyrelsens föreskrifter om ändring i föreskrifterna och allmänna råden om hantering av smittförande avfall inom hälso- och sjukvården.

Ett kunskapsunderlag Socialstyrelsen 2006, ” Att förebygga vårdrelaterade infektioner”.

Smittskyddsinstitutet

Smittskyddslag (2004:168)

Sticksskador 2§ i Arbetsmiljöförordningen!

Sveriges Kommuner och Landsting

Landets största arbetsgivare, ca 500.000 anställda!

Arbetsgivarna skall anmäla:

”Stick-/skärsskador med känt eller starkt misstänkt smittat blod inblandat eller kontakt med material där det är känt eller finns en stark misstanke om allvarlig smitta”.

www.av.se

- SKL anmäler INTE!

Kan leda till åtalsprövning, ”uppstramning” regelverk sannolikt på gång!

- Konsekvens att inte anmäla?

Arbetsmiljöverket, inrapporterade skador 2§ Arbetsmiljöförordningen

- Totalt 151 incidenter 2002-2007 fanns digitalt reg. hos Arbetsmiljöverket.
- Ca 83-95 incidenter Hälso-och sjukvårdspersonal
- Inga incidenter sker i Norra Sverige, ex Norrlands Universitetssjukhus
- Malmö rapporterar sin 1:a incident 2007-10
- Göteborgsregionen, inga stickincidenter 2002-2007 med ett av landets största sjukhus, Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg.

Jag säger: ?

Ur incidentrapportering 2§ Arbetsmiljöförordning

- **2005-03, x-län**

Sjuksköterska, missade att få nålen i skyddshylsan och stack sig. Patienten har hepatit C

- **2005-06, x-län**

Sjuksköterska, sticker sig på en delvis trasig udd från en kanyl, som tillhör en personlig penna - interferon. Sticker sig i handen. Patienten har känd Hepatit C.

- **2007-01, x-län**

Undersköterska, i arbete med en hiv- och hepatitpositiv patient stack sig på en nål. Risk finns för smitta.

- **2007-05, x-län**

Sjuksköterska, vid operation av en Hiv smittad patient stack sig sjuksköterskan på en nål.

Ett sjukhus någonstans i Sverige

Är det din arbetsplats?

Stickincidenter jan-dec 2006

311 incidenter, stick-skärskador

61 incidenter kontakt blod och kroppsvätska

Ett sjukhus någonstans i Sverige 2006

Är det din arbetsplats?

Urval av 308 incidenter, Yrkeskategori i andel %

Sjuksköterska	39,9%
Undersköterska/Vårdbiträde	21,1%
Läkare	7,8%
Studerande	9,1%
Tandläkare	2,6%

Urval av 303 incidenter, var skedde skadan andel %

Patientens rum	37,3%
Operation/uppvakning	16,2%
Akuten/akutmottagning	4,6%
Behandlingsrum/Undersökningsrum	9,9%
Utanför patientens rum/korridor	5,3
Intensivvårdsavdelning	3,0
Kliniskt laboratorium	3,0%

Ett sjukhus någonstans i Sverige 2006

Är det din arbetsplats?

Urval av 280 incidenter, stickskada i andel %

Perifer venkateter	14,3%
Spruta med fast el. löstagbar kanyl	12,9%
Venprovtagningsset "Butterfly"	12,1%
Insulinspruta	10,4%
Venprotagning kanyl (vakuum)	7,5%

Av 26 incidenter, **(308)** där källan testats positiv andel %

HIV	15,4%
Hepatit B	26,9%
Hepatit C	38,5%
Annat	3,8%
HIV och Hepatit B	3,8%
HIV och hepatit C	7,8%
Hepatit B och annat	3,8%

Ett sjukhus någonstans i Sverige 2006

Är det din arbetsplats?

Urval av 302 incidenter, HBV vaccinerade i andel %

Ja	55,6%
Nej	29,8%
Vet ej	14,9%

Urval av 271 incidenter, fyllt i arbetsskadeanmälan, andel %

Ja	53,9%
Nej	46,1%

Ett sjukhus någonstans i Sverige 2006

Är det din arbetsplats?

Visby Lasarett.... Gävle Sjukhus.... Östersunds sjukhus.... Karolinska Univesitetssjukhuset..Mälarsjukhuset, UMAS....NUS.... Vrinnevis sjukhuset....SÖS,
Nyköpings Lasarett.... Gävle sjukhus.....Östersund..... Hudiksvalls sjukhus.....Mälarsjukhuset...Länssjukhuset Halmstad.... Akademiska sjukhuset.....

Psykiska reaktioner samband stick-och skärskador

- Trauma, allvarliga arbetsolycksfall!

Sjuksköterska

"Jag kunde inte söka stöd hos min familj eftersom jag var för rädd att berätta för dem vad som hänt".

Kirurg

"Jag funderar verkligen om jag vill fortsätta utifrån riskerna".

Sjuksköterska

"Jag var rädd för att ha sex med min man, men han förstod inte min oro och idag har vi separerat".

Psykiska reaktioner samband stick-och skärskador

Studie” Long-term follow-up of health care workers with work-site exposure to HIV”

-20 sjukvårdspersonal

-Uppföljning 19 1/2 månad efter incident.

55% av dem drabbade angav att man upplevt en allvarlig psykisk stress efter stickincident.

25% angav betydande och omfattande problem i deras sexuella relationer!

Psykiska reaktioner samband stick-och skärskador

Studie” Post-traumatic stress disorder after occupational HIV Exposure: Two cases and a Literature Review.

- 22 mån uppföljning
- Antiviral beh 4 veckor
- Ingen anamnes psyk

Båda upplevde **panikattacker,**
sömnpblem, depression
ångest, mardrömmar....

2 år efter incidenten försökte båda återgå till sin arbetsplats men upplevde panikattacker.

Godkända allvarliga arbetsolycksfall 2002-2007!

Skadetyper: Stick av spruta/nål, **oavsett yrkeskategori!**

Godkända arbetsolycksfall som lett till mer än 30 dagars sjukskriving och/eller medicinsk invaliditet.

- 2000-2002: 195 personer
- 2003-2004: 119 personer
- 2005-2006: Ingen uppgift

**•106 drabbade....Sjuksköt,
barnmorskor mfl.....** (ej undersköt. sjukvårdsbitr. ambulansvårdare)

•2000 -12st, 2001 -15st, 2002 -11st, 2003 -10st, 2004-11st, 2005 -15st, 2006 -15st, 2007 -17st.

Hur ser det ut i övriga världen?

- Lag sedan 8 år i USA.
- EU parlament ny resolution, sommaren 2006. 465 ja 18nej
- Skandinavien nästan sist av i-länderna.
- Sverige längst fram i Skandinavien.
- Ca 75% är fortfarande icke skyddade pvk'er i Sverige

1 miljon stick- och skärskador inom EU/år

- I England rapporterades att 1 sjuksköt dött(2008) i Aids efter ha smittats av HIV vid en stickincidens. Det finns 5 dokumenterade fall i England där sjukvårdspersonal smittats med HIV efter stickincidenser.

Källa: Daily Mail nätbilaga 08/02/12

Förebygga stickskador

Risker bör åtgärdas innan de blir problem.

- Alla vassa föremål kan ej elimineras med ny teknik
- Viktigt att tänka på säkerhet redan vid val av produkter
- Det finns bra tekniska lösningar som kanske kostar lite mer att införa, men som lönar sig i längden.

Säkerhetsprodukter!

- **Arbetsmiljölag!**
- **Föreskrifter!**

- 100% stickskydd
- Ingen smitta
- Ofta samma stickkänsla

- Varför?
- Varför?
- Varför?

- Medveten om riskerna, incidenter sker varje dag!
- LAGAR!
- Rapportera incidenter!
- Konsekvenser att drabbas!
- Arbetsplatsen rutiner!
- Preventionsarbete!
- Säkerhetsprodukter, ANVÄND!

Internationella Hepatit Dagen 19 maj

Riksföreningen Hepatit C

- Seminarium Stockholm, Rödas Korset-Noaks Ark.

1 av 12 är smittade med hepatit världen över!

SEKRETESS SVERIGE 2009?

Ska vi prata öppet om dom som drabbas, smittvägar, preventiva åtgärder för att förhindra fortsatt smittspridning?

Ca 15 sjukvårdspersonal smittade **TBC/TUBERKULOS!**

Göran Hägglund(kd) 21 april kl.13.30-14.15

Har du några besked på åtgärder för att trygga arbetsmiljön för sjukvårdspersonal som exponeras för riskerna att smittas av HIV, Hepatiter och ett 20-tal andra smittoämnen på sina arbetsplatser varje dag?

” I **care** for mom like mom cares for me”

Tack!

www.careandsafe.eu

www.vardnet.se

Frågor?

” I **care** for mom like mom **cares** for me”